

Jan Pavel II. při generální audienci 1. dubna 1998

Křest - veliký dar a tajemství

Jedenáct apoštolů se pak odebralo do Galileje na horu, kterou jim Ježíš určil. Spatřili ho a klaněli se mu. Ale někteří pochybovali. Ježíš přistoupil a řekl jim: Je mi dána veškerá moc na nebi i na zemi. Jděte ke všem národům a získávejte mi učedníky. Křtěte je ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého a učte je, aby zachovávali všechno, co jsem vám přikázal. A hle, já jsem s vámi po všechny dny až do skonání tohoto věku (Mt 28,16-20).

Jediná cesta k životu

Podle evangelia sv. Marka poslední Ježíšův výklad k učedníkům představuje spolu víru a křest jako jedinou cestu ke spáse: Kdo uvěří a dá se pokřtít, bude spasen. Kdo však neuvěří, bude zavržen (Mk 16,16).

Také Matouš, když mluví o misijním příkazu, který Ježíš dává apoštolům, zdůrazňuje úzkou souvislost mezi hlásáním evangelia a křtem: Jděte a učte všechny národy a křtěte je ve jménu Otce i Syna i Ducha s Svatého (Mt 28,19).

V souladu s těmito Kristovými slovy se Petr v den Letnic obrací k lidu, vyzývá k obrácení a vybízí své posluchače, aby přijali křest: Obráťte se a každý z vás ať přijme křest ve jménu Ježíše Krista na odpuštění hříchů a dostanete dar Ducha svatého (Sk 2,38). Obrácení tedy nespočívá pouze ve vnitřním postoji, ale zahrnuje i vstup do křesťanského společenství skrze křest, který působí odpuštění hříchů a začlenění do Kristova mystického těla.

Význam Kristova křtu v Jordánu

Abychom pochopili hluboký smysl křtu, je zapotřebí znovu se zamyslet nad tajemstvím Ježíšova křtu na počátku jeho veřejného života. Jde o epizodu na první pohled překvapující, protože Janův křest, který Ježíš přijal, byl křtem pokání, který disponoval člověka, aby přijal odpuštění hříchů. Ježíš dobře věděl, že nemá zapotřebí tohoto křtu. Jednoho dne řekne vyzývavě svým odpůrcům: Kdo z vás může usvědčit z hříchu? (J 8,46)

Ve skutečnosti Ježíš tím, že se podrobuje Janovu křtu, nepřijímá jej kvůli vlastnímu očistění, nýbrž na znamení vykupitelské solidarity s hříšníky. V jeho křestním úkonu je obsažen vykupitelský záměr, protože on je Beránek, který snímá hříchy světa (J 1,29). Později nazve křtem své utrpení, které zakusí jako ponoření do bolesti přijaté kvůli vykoupění a spáse všech.

V křest mám být ponořen, a jak je mi úzko, dokud se nedokoná (Lk 12,50).

Ježíš při křtu v Jordánu neoznamuj pouze, že přijímá vykupitelské utrpení, nýbrž obdrží i zvláštního vylití Ducha, který sestupuje v podobě holubice, tedy jako Duch smíření a božské blahovůle. Toto sestoupení je předehrou daru Ducha svatého, který se bude udělovat při křtu křesťanů.

Nato nebeský hlas prohlašuje: Ty jsi můj milovaný Syn, v tobě mám zalíbení (Mk 1,11). Je to sám Otec, kdo se hlásí k vlastnímu Synu a dává najevo, že je oba spojuje pouto lásky. Kristus je skutečně spojen s Otcem jedinečným vztahem, protože je věčné Slovo a je jedné podstaty s Otcem. Nicméně v síle Božího synovství uděleného křtem lze říci, že pro každou osobu pokřtěnou a naroubovanou na Krista zaznívá i nyní Otcův hlas: Ty jsi můj milovaný Syn.

A tak v Kristově křtu spočívá pramen křesťanského křtu a jeho duchovní bohatství.

Svatý Pavel vysvětluje křest především jako podíl na plodech Kristova vykupitelského díla a podtrhuje nutnost zřít se hříchů a začít nový život. Píše Římanům: Copak nevíte, že my všichni, kteří jsme byli křtem ponořeni v Krista Ježíše, byli jsme tím křtem ponořeni do jeho smrti? Tím křestním ponořením do jeho smrti byli jsme spolu s ním pohřbeni. A jako Kristus byl vzkříšen z mrtvých Otcovou slávou, tak i my teď budeme žít novým životem (Řím 6,3-4)

Jedinečné účinky křtu

A právě proto, že křesťanský křest je ponořen do velikonočního Kristova tajemství, má

mnohem vyšší hodnotu než hebrejské nebo pohanské křestní obřady, které byly omýváním naznačujícím očištění, ale nebyly schopné smazat hřích. Křesťanský křest naopak je účinným znamením, které skutečně působí očištění svědomí a udílí odpuštění hříchů. A nadto předává mnohem větší dar: nový život vzkříšeného Krista, který hříšníka radikálně proměňuje.

Sv. Pavel odhaluje podstatný účinek křtu, když píše Galatským: Vy všichni, kteří jste byli pokřtěni v Krista, také jste Krista oblékli (Gal 3,27). Existuje základní podobnost křesťana s Kristem, která zahrnuje dar adoptivního Božího synovství. Křesťané jsou zvláštním způsobem Boží synové právě proto, že jsou pokřtěni v Krista. Křest tak působí opravdové znovuzrození.

Pavlova úvaha tak navazuje na učení předávané Janovým evangeliem, zvláště v Ježíšově rozhovoru s Nikodémem:

Nenarodí-li se kdo z vody a z Ducha, nemůže vejít do Božího království. Co se narodilo z těla, je tělo, co se narodilo z Ducha, je duch (J 3,5-6).

Zrození Kristova života z Ducha svatého

Narodit se z vody je jasný odkaz na křest, který se tak stává pravým zrozením z Ducha. V něm je totiž dán člověku Duch života, který posvětil Kristovo lidství už od chvíle vtělení a kterého sám Kristus vylil mocí svého vykupitelského díla.

Duch svatý působí, aby se v křesťanu zrodil a rostl nový duchovní božský život, který oživuje a povznáší celou jeho bytost. Skrze Ducha svatého přináší život samého Krista své plody v křesťanské existenci.

Jak velikým darem a tajemstvím je tento křest! Je třeba si přát, aby si to všechny děti Církve stále hlouběji uvědomovaly, zvláště v této době přípravy na událost jubilea.

Podle Bulletino Vaticano

Mezititulky a zdůraznění redakce Světla

Na Zelený čtvrtek slavil Jan Pavel II. ve večerních hodinách v Lateránské bazilice sv. Jana slavnou mši svatou na památku Poslední večeře. Při této slavnosti umyl nohy dvanácti kněžím. Během obřadu se konalo sbírka na pořízení léků pro nemocné na Kubě. Částka byla předána Svatému otci spolu s obětními dary.

Po obřadu byla Nejsvětější svátost přenesena do boční kaple do "Getsemanské zahrady".

Velkopáteční obřady byly slaveny od 17.00 hod. v bazilice Svatého Petra. Před začátkem obřadů se konala adorace Nejsvětější svátosti v kapli, kde byla uložena. Obřady Velikonoční noci začaly na Bílou sobotu v 21.00 hod. svěcením ohně a pokračovaly zpěvem Exultet, liturgií slova, křestní liturgií a konečně liturgií eucharistickou. Hlavním ceremoniářem byl biskup Piero Martini.

L'Osservatore Romano

2. neděle velikonoční - cyklus C

Dar milosrdenství

Zamyšlení nad čteními dnešní neděle

Já vás posílám

Vrat se týden zpět do Večeřadla o slavné první velikonoční neděli. Je již večer, ale jak vidíš, zde ještě žádná slavnostní ani radostná nálada nepanuje. Zeptej se přítomných, co je tísní. Bojí se těch, kteří zabili jejich Pána a Mistra, ale neméně je tíží také nová situace. Celá léta sdíleli Ježíšovu společnost. Náhle zůstali sami. Nevědí, co dál. Připadají si bezradní a bezbranní. Neprožíváš někdy podobné situace? Pán ti je posílá, aby sis uvědomila, že nemůžeš spoléhat sama na sebe a na navyklé okolnosti. A to je důležité právě tehdy, když se pro tebe chystá nová, překvapující milost. Víc než o vrácení ztracené útěchy pros proto o pravé poznání sebe sama.

V době, kdy skličující nálada vrcholí a už se jim ani nedostává slov, Pán stojí náhle uprostřed nich. Byl mrtev, a hle, je živ navěky a má klíče od smrti a podsvětí. Ježíš se vrací,

jakmile přijde jeho hodina. Pranic mu nevádí, že dveře jsou zavřeny. Umí si tě najít třeba za devaterou závorou. Chceš-li mít užitek z jeho příchodu, především se upokoj. Už sama jeho přítomnost ti musí stačit k tomu, abys odložila všechnen neklid a strach. Jeho přítomnost má mnoho podob. Jednu z nich chce pro tebe zajistit právě dnes. Aby ses měla o co opřít, i když jej tvé smysly nevnímají, zpřítomní ti sebe a působení své milosti ve vznešeném daru kněžství.

Poslouchej pozorně jeho slova a snaž se z nich vyrozumět, čím je pro tebe Kristův vyslanec. Se stejnou důsledností, s jakou se podrobil Otcově vůli a splnil ji až do krajnosti, stanoví důsledně také způsob, jakým se bude rozdělovat ovoce jeho vykupitelské smrti. Správcem Božích tajemství nebude kdokoliv, komu se zlíbí, ale ti, které si sám vyvolí. Nikdo si nemůže tu důstojnost vzít sám, nýbrž musí být povolán(1). Ježíš si vybírá mezi všemi a posílá je k tobě svým jménem jako své zástupce, kteří mají stejné poslání, s jakým jeho poslal Otec na tento svět: aby všude procházeli a prokazovali dobrodiní.(2) To největší dobrodiní spočívá v tom, aby jako on uzdravovali všechny, které opanoval ďábel.(3)

Aby nebylo nejmenších pochyb o jejich vyvolení, předává jim svou moc slavnostně vnějším svátostným znamením: Dýchá na ně se slovy: "Přijměte Ducha svatého."

V jejich pravomoci je tvoje jistota. Nemusíš závidět těm, kteří se Ježíše kdysi dotýkali, aby byli uzdraveni. I ty se máš na koho obrátit. Můžeš přijít ke Kristovu knězi, jako šel malomocný k Ježíši, a se stejnou důvěrou prosit: Chceš-li můžeš mě očistit.(4) A protože dobře víš, že každý hřích je mnohem větší zlo než tělesné malomocenství, nemůžeš Ježíši dosti poděkovat, že zanechává na této zemi nedocenitelný dar své dobrotivé moci a slitovnosti. Kristův zplnomocněnec tě svátostným znamením mocí Ducha svatého může osvobodit z moci Zlého. I kdyby jako šarlat byly tvoje hříchy, vybělí se jako sníh.(5) Jen jedno je zapotřebí: Chceš-li čerpat s radostí vodu z tohoto pramene spásy,(6) musí tě k němu přivádět to, co přivádělo nemocné k Pánu a co on sám tak zdůrazňoval a oceňoval: a to je víra. Bez tvé víry by Pán nemohl být pro tebe ve světě přítomen svou milosrdnou mocí.

Aby tato víra zapustila hluboko své kořeny v tvém srdci, zve tě Ježíš ještě jednou do Večeřadla na setkání s apoštolem Tomášem. Nebyl tu před týdnem, a když mu spolubratři vyprávěli, co se přihodilo, neuvěřil. Jejich svědectví však nebylo jen lidské svědectví. Bylo to svědectví těch, které Pán zplnomocnil jako správce Božích tajemství. Ale Blíženec není schopen uvěřit ani tomu, že Ježíš je živ, ani tomu, že svým vyvoleným svěřil tak velikou moc. Jsi svědkem jeho pochybnosti, která má posilnit tvou víru.

Tomášova nevěra ovšem není nevěrou pýchy ani tvrdého srdce. Je to spíše nevěra úžasu nad velikostí nesmírného dobrodiní, které přesahuje všechno pomýšlení. Tváří v tvář svému Příteli však bez váhání vyznává: Pán můj a Bůh můj. Připoj se k jeho zvolání. Máš k tomu mnoho důvodů. Ježíš ti i bez tvé žádosti dovoluje mnohem víc, než co si vyžádal Tomáš: celou tě ukryje do svaté rány svého boku, jestliže uvěříš těm, kteří ti o něm svědčí. Pros Pána, aby tě zařadil mezi blahoslavené, kteří neviděli, a přece uvěřili. Ačkoliv tvé smysly jej nevidí, z víry máš jistotu, že je to Ježíš Kristus, Syn Boží, který ti posílá své kněze, abys pro svou víru měla život v Jeho jménu.

Pro naše oči je to podivuhodné, ale je tomu skutečně tak: Toto je veliký den milosrdenství, který učinil Pán, jásej a raduj se z něho.(6)

Bratr Amadeus

(1)Žid 5,4; (2)Sk 10,38; (3)tamt.; (4)Mt 8,3; (5)Iz 1,18; (6)svrov. Iz 12,3; 2. neděle velikonoční

Homilie Jana Pavla II. v Onitsche 22. března 1998

Smíření vyžaduje odvahu a heroismus

Cesta ke smíření

Bůh mi dopřál podruhé v životě tu radost, abych přišel sem do Onitsche a sloužil zde s vámi mši svatou. Před šestnácti lety jste mě přijímali v této krásné zemi a já jsem mohl zakusit

vroucnost a nadšení tohoto lidu plného víry, muže a ženy smířené s Bohem a toužící šířit dobrou novinu spásy k lidem blízkým a vzdáleným. Sv. Pavel mluví o novém stvoření v Kristu (srov. 2 Kor 5,17) a pak pokračuje: Vždyť Bůh pro Kristovy zásluhy smířil svět se sebou, nepřičítá už lidem jejich poklesky a nás pověřil kázáním o tomto smíření... Kristovým jménem vás vyzýváme: Smiřte se s Bohem* (1 Kor 5,19a). Apoštol zde má na mysli osud každého muže a každé ženy: Bůh skrze svého jednorozného Syna nás smířil sám se sebou.

Stejnou pravdu nám ještě v živější podobě představuje dnešní evangelium. Svatý Lukáš nám vypráví o mladíkovi, který opustil dům svého otce, prožije bolestné důsledky tohoto činu a nakonec najde cestu ke smíření. Mládenec se vrací k otci a říká: Otče, zhřešil jsem proti nebi a proti tobě; již nejsem hoden nazývat se tvým synem. Vezmi mě jako jednoho ze svých nádeníků (Lk 15,18a). Otec jej znovu přijímá s otevřenou náručí a raduje, že se jeho syn vrátil. Otec tohoto podobenství je obrazem nebeského Otce, který touží, aby všechny smířil se sebou v Kristu. To je smíření, které hlásá Církev.

Biskupové celé Afriky shromáždění na zvláštním synodálním zasedání k problémům tohoto kontinentu řekli, že díky svědectví svých synů a dcer stala se Církev v Africe místem autentického smíření (srov. Ecclesia in Africa č. 79). Jestliže se údy Církve smíří především mezi sebou, mohou vnést do společnosti odpuštění a smíření Krista, který je naším pokojem (srov. Ef 2,14). “V jiném případě,” jak řekli biskupové, “svět se bude stále více podobat bitevnímu poli, kde platí pouze egoistické zájmy a kde vládne zákon síly.” (tamt.) Chtěl bych dnes zdůraznit důležitost smíření: smíření s Bohem a smíření osob mezi sebou. To je úkolem Církve v této nigerijské zemi, na tomto africkém kontinentě a uprostřed všech lidí a všech národů světa: Proto jsme Kristovými vyslanci (2 Kor 5,20). Z toho důvodu mají být nigerijští katolíci věrohodnými a účinnými svědky ve všech aspektech života, ať už jde o život veřejný nebo soukromý.

Inspirojící svědectví

Dnes jeden ze synů Nigérie, P. Cyprián Michael Iwen Tansi, byl prohlášen za blahoslaveného, a to právě v zemi, kde hlásal dobrou novinu o spáse a snažil se smířit své spoluobčany jak s Bohem, tak mezi sebou. Opravdu, katedrála, kde byl P. Tansi vysvěcen na kněze a kde vykonával svou kněžskou službu, není daleko od Oba, místa, kde jsme se nyní sešli. Někteří lidé, kterým on hlásal evangelium a kterým posloužil sv. svátostmi, jsou dnes tady s námi. Mezi nimi kardinál Arinze, kterého P. Tansi pokřtil a který od něho přijal první východu v jedné z jeho škol.

Život a svědectví P. Tansiho jsou inspirující pro celou Nigérii, zemi, kterou on tak miloval. Byl to především muž Boží. Dlouhé hodiny, které trávil před Nejsvětější svátostí, naplňovaly jeho srdce odvážnou a velkodušnou láskou k Bohu. Všichni, kdo se s ním setkali, byli okouzleni jeho osobní dobrotou. Byl to také muž lidu: dával vždy přednost druhým před sebou a byl obzvláště pozorný k pastoračním potřebám rodin. Přičiňoval se velmi o to, aby dvojice snoubenců byly dobře připraveny na svátost manželství a zdůrazňoval důležitost čistoty. Snažil se všemi způsoby zdůrazňovat důstojnost žen. Zvláště pak mu záleželo na výchově mládeže. I poté, co byl poslán biskupem Heereyem do cisterciáckého opatství na hoře sv. Bernarda v Anglii, aby tak šel za řeholním povoláním s nadějí, že přinese do Afriky kontemplativní život, nezapomínal na svůj lid a stále se modlil a obětoval za jeho soustavné posvěcování.

Otec Tansi také věděl, že každá lidská bytost je něco jako zázračné dítě. Věděl, že každý muž a každá žena jsou vystaveni pokušení odloučit se od Boha a chovat se jako nezávislá existence vedená egoismem. Věděl, že pak by byli rozčarováni prázdnotou iluzí, a povzbuzoval je, aby nakonec našli v hloubi srdce cestu, která by je dovedla k Otci (srov. Smíření a pokání č. 5). Dodával lidem odvahu, aby vyznali své hříchy a přijali Boží odpuštění ve svátosti smíření. Zapřísahal je, aby si navzájem odpustili, jako Bůh odpouští jim, aby dále předávali dar smíření a uskutečňovali jej ve všech úrovních života v Nigérii. Otec Tansi se snažil napodobit otce z podobenství: byl vždy k dispozici těm, kteří hledají smíření. Rozdával radost ze znovunalezení

společenství s Bohem. Povzbuzoval lidi, aby přijali Kristův pokoj, a dodával jim odvahy, aby živili svůj život Božím slovem a svatým přijímáním.

Bůh je Bohem smlouvy

Bůh smířil svět se sebou v Kristu (2 Kor 5,19). Když mluvíme o světu smířeném s Bohem, nemluvíme pouze o jednotlivcích, ale také o celých společenstvích: rodinách, klanech, kmenech, národech, státech. Bůh ve své prozřetelnosti uzavřel s lidstvem jednu smlouvu za druhou: smlouvu s našimi prarodiči v ráji, smlouvu s Noem po potopě, smlouvu s Abrahámem. Dnešní čtení z knihy Jozue připomíná smlouvu uzavřenou s Izraelem, když Mojžíš vysvobodil Izraelity z otroctví v egyptské zemi. Nyní Bůh uzavřel konečnou smlouvu s lidstvem v Ježíši Kristu, který smířil každého muže a každou ženu stejně jako celé národy s Bohem skrze své utrpení, smrt a vzkříšení.

Ovoce misijní práce

Kristus je tedy součástí dějin národů. Je součástí dějin vašeho národa a tohoto afrického kontinentu. Více než před sto lety přišli do vaší země misionáři, aby hlásali evangelium smíření, dobrou novinu spásy. Vaši předkové začali poznávat tajemství vykoupění světa a dospěli k tomu, že se připojili k Nové smlouvě s Kristem. A tak víra pevně zakořenila ve vaší zemi a dále roste a přináší mnohé plody.

Blahoslavený Cyprián Michael Tansi je prvním příkladem ovoce svatosti, které vyrostlo a uzrálo v nigerijské Církvi, ve které bylo hlášáno poprvé evangelium. Dostal dar víry díky úsilí misionářů a učinil je způsobem svého křesťanského života, skutečně afrického a nigerijského. A tak také dnešní Nigerijci, mladí i staří, jsou povoláni, aby nechali uzrát duchovní plody, které byly zasety uprostřed nich a které nyní dozrávají ke žni. Z toho důvodu chci poděkovat nigerijské Církvi a povzbudit ji k misijní práci v samotné Nigérii, v Africe i jinde ve světě. Svědectví, které vydal P. Tansi evangeliu a křesťanské lásce, je duchovním darem, který nabízí tato místní Církev Církvi všeobecné.

Cesta spravedlnosti a lásky

Bůh totiž požehnal tuto zemi dobry lidskými a přirozenými a všichni jsou povinni zajišťovat, aby tyto statky byly využity k dobru celého národa. Všichni Nigerijci mají usilovat, aby zbavili společnost všeho, co uráží lidskou důstojnost a ohrožuje lidská práva. To znamená smířit to, co je rozličné, překonat etnickou rivalitu a obohatit umění vládnout o čestnost, účinnost a skutečnou kompetenci. Aby váš národ mohl pokračovat v mírovém přechodu k civilní a demokratické vládě, potřebuje politiky, ať jsou to muži nebo ženy, kteří až do konce milují svůj vlastní lid a více touží po tom, aby mu sloužili, než aby lid sloužil jim (srov. Ecclesia in Africa č. 111). Nesmí tu zůstat žádný prostor pro vykořisťování a utlačování chudých a ubohých, pro arbitrážní vylučování jednotlivců a skupin z politického života, k zneužívání autority a zneužívání moci. Konec konců klíčem k řešení ekonomických, politických, kulturních a ideologických problémů je spravedlnost; spravedlnost není nikdy úplná bez lásky k bližnímu, bez postoje velkodušné a pokorné služebnosti. Pokládáme-li druhé za své bratry a sestry, bude možné dát do pohybu proces ozdravení toho, co je ve společnosti rozděleno a co rozděluje jednotlivé etnické skupiny. Právě toto smíření je cestou, která vede k míru a ke skutečnému pokroku v Nigérii i v Africe. Toto smíření není ani slabostí ani zbabělostí. Naopak, vyžaduje odvalu a dokonce hrdinství: znamená spíše vítězství nad sebou než nad druhými. Nikdy by nemělo být pokládáno za něco nečestného. Je to ve skutečnosti trpělivé a moudré umění pokoje.

Smíření - solidarita - pokoj

Úryvek z knihy Jozue, který jsme slyšeli v prvním čtení dnešní liturgie, mluví o Velikonocích, které slavili Izraelité, když došli do Zaslíbené země. Slavili je s radostí, protože na

vlastní oči viděli, že Hospodin dodržel slovo, které jim dal. Po čtyřicetiletém bloudění pouští dospěli do země, kterou jim Bůh daroval. Starozákonní Velikonoce, památka exodu z Egypta, jsou obrazem Velikonoc Nového zákona, připomínky Kristova přechodu od smrti k životu, který obnovujeme a oslavujeme v každé mši svaté.

Před tváří obětního oltáře, z něhož budeme zakrátko posilnění a občerstvení Tělem a Krví Páně, musíme být přesvědčeni o skutečnosti, že každý z nás podle podmínek svého života je povolán k tomu, aby dělal právě to, co splnil otec Tansi. Smíření s Bohem máme být nástrojem smíření všech mužů a žen jako bratří a sester, povoláných být členy jediné Boží rodiny. Smíření zahrnuje nezbytně solidaritu. Ovocem solidarity je pokoj, jehož plodem je pak radost a jednota v rodinách, spolupráce na rozvoji společnosti, pravdy a spravedlnosti v životě národa. Kéž toto všechno tvoří světlou budoucnost Nigérie!

Pokoj Kristův ať je s vámi se všemi (Řím 15,32).

L'Osservatore Romano

Mezititulky a zdůraznění redakce Světla

*Překlad - přesnější a výstižnější - také zní: Dovolte, abyste byli smíření s Bohem.

VI. Způsob modlitby svatého růžence

1. Čistota duše

Není to vůbec délka modlitby, nýbrž její vroucnost, jež se líbí Bohu a jež získává jeho srdce. Jediné "Zdrávas, Maria" dobře pomodlené přináší větší zásluhu než stovky odříkaných špatně. Skoro všichni křesťané se modlí růženec nebo alespoň několik desátek. Proč je ale tak málo těch, kdo napravují své hříchy a rostou ve ctnosti, když ne právě proto, že nechápou tuto modlitbu, jak by měli? Jakým způsobem se máme modlit, abychom se líbili Bohu a stali se ctnostnějšími?

Předně je podle sv. Ludvíka Grigniona třeba, aby duše, která se modlí svatý růženec, byla ve stavu milosti, nebo aspoň aby byla rozhodnuta opustit hřích. Teologové nás učí, že dobré skutky a modlitby vykonané ve stavu smrtelného hříchu jsou mrtvé skutky, neboť se nemohou líbit Bohu, ani zasloužit věčný život. V tomto smyslu je psáno: "Chvála v ústech hříšníka není vzácná." (Sír 15)

Chvála a Pozdravení andělské a sám Otčenáš, modlitba Ježíše Krista, nejsou Bohu milé, pokud vycházejí z úst nekajícího se hříšníka: "Tento lid mě ctí ústy, ale jeho srdce je daleko ode mne." (Mk 7,6) Ti lidé, kteří vyhledávají společenství ve jménu Ježíše Krista a modlí se stále růženec bez jakékoli zkroušenosti nad hříchy, vyznávají Krista ústy, ale jejich srdce je od něho daleko.

Kdo se modlí růženec, má mít aspoň předsevzetí zanechat hřích. Neboť kdyby bylo naprosto nutné pro vykonání modlitby Bohu milé být ve stavu milosti (což je blud, zavržený církví), vyplývalo by z toho, že by se ti, kdo jsou v těžkém hříchu, neměli vůbec modlit, a přitom právě ti potřebují modlitbu víc než spravedliví. Pak by ani nebylo záhodno doporučovat hříšníkově modlitbu růžence, poněvadž by to bylo zbytečné.

Kdyby se někdo zapojil do mariánského společenství s úmyslem setrvat ve hříchu a bez jakéhokoli úmyslu zanechat hřích, množil by se počet falešně pobožných ctitelů svaté Panny, kteří pod pláštěm svaté Panny se škapulířem na těle nebo s růžencem v ruce křičí: "Svatá Panno, buď zdráva!" - a zatím znovu křížují a krutě zraňují Ježíše Krista svými hříchy a nešťastně se propadají z prostředí posvátného společenství svaté Panny do černé díry pekelných muk.

Proto doporučujeme růženec celému světu: spravedlivým, aby vytrvali a rostli v milosti Boží, hříšníkům, aby zanechali svých hříchů. Avšak Bohu by se nelíbilo, kdybychom nabádali hříšníka, aby si udělal z pláště ochrany svaté Panny plášť zavržení, jímž by chtěl zakrývat své viny, a aby znetvořil růženec, jenž je lékem proti všem zlům, v hrozný smrtící jed. Zneuctěním se to nejlepší mění v to nejhorší.

Je třeba být čistý jako anděl, praví moudrý kardinál Hugo, pokud se někdo chce přiblížit k Panně Marii a modlit se svatý růženec, krásné květy v nádobě umazané a plné špíny. Zhrozil se

toho. Ona mu pravila: “Podívej, jak mi sloužíš; přinášíš mi krásné růže ve špinavé a rozbité váze. Uvažuj, jestli se z toho mohu radovat.”

PhDr. T. J. Bahounek OP

Nesnesitelnost nesnášenlivosti

Každý z nás si již vícekrát ověřil svou vlastní zkušeností, že to, k čemu nás vedou a někdy přímo nabádají naše city, nemusí být vždy ve shodě s tím, co nám říká náš rozum. Naše city, emoce mohou mít své důvody, které rozum nezná nebo nechápe. Občas se nám stává, že vzhledem ke svému temperamentu a citovému rozpoložení se dámo strhnout k jednání, které bychom po chladné rozumové úvaze nepřipustili. Ten, kdo usiluje o sebeovládání, udělá občas zkušenost, že snáze přemluví svůj rozum než své city. Citová stránka naší osobnosti se neuplatňuje pouze při konkrétním rozhodování a konání, ale i při utváření dlouhodobých či trvalých postojů a vztahů. Jsou věci a osoby, které i bez jakéhokoliv rozumového zdůvodnění jsou nám bližší a milejší než jiné věci a osoby. Protipólem toho, co je nám milé, sympatické, je něco, co nemáme rádi, k čemu pocítujeme antipatii. Mezi krajními póly kladného a záporného vztahu je celá škála různě odstupňovaných postojů a někde uprostřed je relativně úzký prostor vztahů neutrálních, které jsou ostatně docela vratké a snadno sklouznou na tu či onu stranu.

Odkud se to bere?

Paleta faktorů, které tím či oním způsobem naše sympatie a antipatie vyvolávají, ovlivňují a živí, je velice široká, od osobní zkušenosti přes převzaté názory, předsudky, asociace až po podvědomé tendence a iracionální motivy. Společným jmenovatelem všech těchto činitelů je zpravidla něco jako povědomí skutečného nebo domnělého či předpokládaného buďto prospěchu, nebo naopak ohrožení, které může být stejně tak minulé, přítomné, nebo budoucí. Je to něco jako součást rudimentálního pudu sebezáchovy, který vede automaticky živou bytost, aby vyhledávala to, co potřebuje, a vyhýbala se tomu, co může škodit.

Ačkoliv nejsme pány emocemi diktovaných sympatií a antipatií, jako křesťané bychom jim neměli nekontrolovaně podléhat a musíme je uvádět do souladu se spravedlností a láskou: i když mě to jako rodiče táhne více k tomu či onomu dítěti, neměl bych se nechat těmito sympatiemi vést k tomu, abych toto dítě upřednostňoval na úkor ostatních, které mají nárok na stejnou pozornost, péči a lásku. Víme však z vlastní zkušenosti, že to nebývá právě snadné, protože tyto naše city ovlivňují tak či onak i naše uvažování a rozhodování a především naše hodnocení. Stává se často, že nikoliv city následují rozum, nýbrž rozum sleduje city a snaží se najít dodatečně své zdůvodnění pro to, k čemu jej bez vyslovených důvodů táhnou emoce.

Provokace odlišného

Mezi faktory, které často vyvolávají naše antipatie, nás zajímá především jeden, a tím je odlišnost, kterou se vyznačuje jednotlivec nebo skupina v našem okolí. Ačkoliv jsme si vědomi, že jsme “každý jiný”, existují zřejmě určité meze odlišnosti, jejichž překročení vyvolává naši nelibost. Jestliže někdo v našem okolí příliš “vystupuje z řady”, vnímáme to takřka instinktivně jako něco, co nám dělá problémy, nebo co nás dokonce ohrožuje. “Odlišný” jedinec na nás každopádně klade určité nároky. Nevystačíme na něho s běžnými a navyklými vzorci chování, konvencemi, signály a symboly. Musíme vynakládat určité úsilí, abychom se s ním seznámili, rozuměli mu, pochopili jej, dokázali interpretovat to, co nám slovním i mimoslovním způsobem sděluje. Jeho odlišný způsob chování nás chtě nechtě nutí, abychom srovnávali jeho a sebe. Při tom není vyloučeno, že toto srovnání nevyznívá právě v náš prospěch. Nesporně existence takové “odlišnosti” představuje pro nás určité omezení. Musíme vzít na vědomí, že ne všichni musí být takoví jako my, ne vždy musí platit naše názory, naše zásady, naše obyčeje, naše praktiky, že musíme slevit něco ze své suverenity a brát ohled také na to, co je “odlišné”.

Čím více jsme si jisti sami sebou a čím více si zakládáme právě na tom “svém”, tím tíživěji

můžeme pociťovat konkurenční přítomnost “odlišného”. Nemáme-li dost odvahy a vnitřní poctivosti, abychom se s výzvou “odlišného” čestně vyrovnali, přijdou na pořad různé obranné mechanismy. Nejdříve se snažíme nevidět dráždivou skutečnost uvnitř hranic “svého” světa. Je-li to, co nás dráždí, natolik neodbytně přítomné, že nestačí zavírat oči a ignorovat, použijeme jiné kroky, jako je zlehčování, očerňování, obviňování, vytěšňování. Tato obrana může nabývat stále více rysů agrese, nejdříve skryté a pak otevřené, až vyústí do pokusů odstranit nějakým způsobem provokující “odlišné” zcela pryč z našich očí. Je pochopitelné, že za takové situace těžko udržíme své pocity, slova a skutky v mezích spravedlnosti a lásky. Jenže každý faul, kterého se přitom dopustíme, snažíme se přesunout ze svého konta k tíži “vetřelce”, takže naše odmítající nevraživost se ještě více prohlubuje.

Kolektivní umocnění

Proces zrodu a prohlubování nesnášenlivosti se urychluje a umocňuje, netýká-li se pouze jednotlivce, ale zavládne-li mezi celými skupinami. Každá skupina tíhne k tomu, aby dosáhla určitého stupně uniformity svých příslušníků a brání se proti vnitřním i vnějším vlivům, které tuto její “uniformitu” narušují. Citlivost na “odlišné” se snadno zvrhne v nesnášenlivost, která jako součást ideologie skupiny vytváří nebezpečný prostor pro egoisty demagogického a diktátorského zaměření. Jak to dopadá, když se ideologie nesnášenlivosti stane věcí politiky a politického systému, to jsme poznali v nedávné minulosti z vlastní zkušenosti. Dějiny nás ovšem poučují, že podobná situace může nastat i v náboženských skupinách. Projevy náboženské nesnášenlivosti patří k smutným a někdy až tragickým stránkám církevních dějin. Zahojit rány nesnášenlivosti a nepřátelství patří k velkým úkolům, které si v závěru tohoto tisíciletí, vyznačujícího se tolika tragickými konflikty, vytyčil současný papež Jan Pavel II.

Naše země byla v dávné i nedávné době jevištěm nejednoho konfliktu vycházejícího z nesnášenlivosti. Bohužel nejednou se jednalo o nesnášenlivost z důvodů náboženských. Cítíme potřebu vyrovnat se s tímto neblahým dědictvím. Není to ovšem jen záležitost historiků či teologů. To neblahé dědictví není uloženo v historických archivech, ale především v našich srdcích a v našem smýšlení.

Vytrvalý plevel

Ačkoliv mnoho mluvíme o toleranci a ekumenismu, ve své vlastní praxi a lidských vztazích uvnitř vlastní církve směřujeme namnoze právě opačným směrem. Je nemálo věřících katolíků, laiků i kněží, kteří na své vlastní kůži zakoušejí bolestně nesnášenlivost nikoliv od jinověrců, ale od svých spolubratří a bratří a sester vyznávajících stejnou víru. Je to až neuvěřitelné, ale setkáváme se s případy, že jeden katolík může mít ke druhému katolíkovu pro jeho formu zbožnosti a vnitřního přesvědčení odpor, který je srovnatelný s rasovou nesnášenlivostí. Ještě smutnější je, že šířitele takové nesnášenlivosti nacházíme i mezi kněžími a řeholníky. Jsou mezi námi lidé, kteří prohlašují, že je třeba mít “pochopení” pro lecjaký hřích a kdejaké pohanské náboženství, jen pro jedno nemají pochopení, jako by šlo o neodpustitelnou zvrácenost: že jiní věřící mají svou zbožnost, své hnutí, své modlitby a svou četbu. Vůbec jim přitom nevádí, že tím, co je pro ně nesnesitelné, žijí na jiných místech světa celé diecéze se svými biskupy. Jeden cizinec byl svědkem, jak kněz u nás v kostele u ambónu trhá před lidmi časopis, a nevěřil svým očím. Protože nerozuměl, o co jde, domníval se, že rozhořčený kazatel trhá nějakou pornografii. Když se dověděl, že šlo o katolický časopis, nevěřil svým uším.

Může být takto rozdělená církev přesvědčivou hlasatelkou jednoty? O čem chceme vůbec rokovat na svém sněmu, jestliže se tak diametrálně rozcházíme v pohledu jeden na druhého? Zbožnost, ve které někdo vyrostl, je s ním tak spjatá jako jeho pleť. Má se snad nechat stáhnout z kůže, aby neprekážel? Anebo se má také vystěhovat za oceán, kde mají pro jeho hnutí zcela jiné pochopení? Jeden je Pán, jedna víra, jeden křest. Všichni jsme byli pokřtěni v jedno tělo a všichni jsme byli napojeni jedním Duchem. Právě ty údy, které se zdají slabšími, bývají mnohem

potřebnější (srov. 1 Kor 12). Kéž by každý z nás viděl, jak velice je “odlišný” od toho, jak by nás chtěl vidět náš Pán a Bůh. A přece nás nejen snáší, ale miluje a vstupuje do nás jako náš Pokrm, aby nás přiměl k vzájemné lásce. Komu se tyto řádky zdají tvrdé a nelaskavé, chci říci toto: Tyto řádky jsou jen smutným konstatováním “tvrdé a nelaskavé” skutečnosti, která je naší hanbou a pohoršením a která nepomine tím, že budeme kolem ní chodit po špičkách, abychom nenarušili umělou fasádu vzájemné jednoty. Upozorní-li někdo na nežádoucí stav, je to ihned mnohým solí v oku, ale nikoho bohužel nenapadle, aby napomenul ty, kteří jsou zapřísáhlými šířiteli nesnášenlivosti. Pro začátek snad bychom se mohli shodnout alespoň na této zásadě minimální snášenlivosti. Ten, kdo má rád např. moderní hudbu, ať si ji poslouchá, ale rozhodně necht’ svou zálibu nepokládá za důvod ani oprávnění k tomu, aby se veřejně vysmíval milovníkům lidové písně a zostouzel je. To je ten minimální požadavek také pro existenci tak často proklamované plurality. Pokud bychom se nemohli shodnout ani na něm, pak je třeba se vážně zamyslet, k jakému křesťanství se to vůbec hlásíme. Může přece zcela nečekaně nastat situace, že se pro církve i pro společnost ukáže velmi užitečným právě to opovrhované charisma “lidové zbožnosti a prostoty” a budeme vděční, že se diskriminovaní věřící nedali odradit těmi, pro které byla tak nesnesitelná jejich “odlišnost”. Neboť co je ve skutečnosti nesnesitelné, to je právě nesnášenlivost mezi katolickými křesťany.

Lubomír Štula

Kříž - náš průvodce

Mládí s papežem v Lateráně

Jan Pavel II. si dal dostaveníčko s 50 000 mladých Římanů ve čtvrtek 2. dubna na prostranství před Lateránskou bazilikou před 13. světovým dnem mládeže, slaveným tradičně na Květnou neděli.

Řekl jim mimo jiné: Nedejte se svést kulturou, která přikládá velký význam jen tomu, co se zdá být pěkné, co se líbí, módě, úspěchu, kariéře, uplatnění “za každou cenu”, nezodpovědnému sexu a životu bez plánů a bez úcty k druhým. Otevřete doširoka oči: to není cesta, která vede k radosti a k životu, nýbrž dráha, která utone v hříchu a smrti. Ježíš říká: Kdo chce přijít za mnou, zapři sám sebe, vezmi svůj kříž a následuj mne. Protože kdo chce svůj život zachovat, ztratí jej, a kdo ztratí svůj život pro mne, nalezne jej (Mt 16,24n).

Tím, že přijal podmínky a osud člověka, přemohl hřích a smrt a zmrtvýchvstáním změnil Kříž ze stromu smrti na strom života. Nenechává nás na kříži sami. Ježíš je věrná Láska, která nezrazuje a která proměňuje noc ve světlo naděje. Přijatý Kříž rodí spásu a dává pokoj, jak o tom krásně svědčí výpovědi mladých věřících. Kříž nás bez Boha drtí, s Bohem přináší spásu.

Kříž nám není cizí. Kříž je vepsán do lidského života. Chtít jej vyloučit z vlastního života je totéž jako ignorovat skutečnost lidské kondice.

Jsme stvořeni k životu, a přece nemůžeme vyloučit ze své osobní historie zkušenost utrpení.

Copak vy, drahá mládeži, nepřinášíte den co den svědectví o skutečnosti Kříže? Když v rodině nepanuje shoda, když narůstají potíže při studiu, když city nenacházejí odezvu, když vstup do světa práce se stane neprůchodným, když z ekonomických důvodů není možné založit rodinu, když je nutno bojovat s chorobou, samotou, když je možné stát se obětí nebezpečného nedostatku úcty, copak to není Kříž, který k nám promlouvá?

VIS

Kristův kříž vrhá spásné světlo na život člověka a zvláště na jeho utrpení tak výrazně, že člověka zasahuje vírou ve vzkříšení: tajemství utrpení je obsaženo v tajemství velikonočním. Titíž, kteří jsou svědky Kristova utrpení, jsou svědky jeho vzkříšení...

Svědkové kříže a vzkříšení byli přesvědčeni, že “do Božího království vejde jen tehdy, když hodně vytrpíme” (Sk 14,22)...

Motiv utrpení a slávy se prolíná celým evangeliem a je vysvětlován právě vztahem ke kříži a

vzkříšení. Vzkříšení se proměňuje především ve zjevení slávy, která odpovídá Kristovu povýšení na kříž...

Jan Pavel II., Salvifici doloris

Jan Pavel II. objímá ty, kteří budou dospělými třetího tisíciletí

Ve druhé části své homilie na Květnou neděli na náměstí Sv. Petra v Římě obrátil se Svatý otec k mládeži s těmito slovy:

Již více než deset let se stává Květná neděle očekávanou oslavou Světového dne mládeže. Skutečnost, že Církev věnuje svou zvláštní pozornost mládeži právě tento den, je už sama o sobě velmi výmluvná. Je to nejen proto, že před dvěma tisíci lety tvořili slavnostní Kristův průvod při jeho triumfálním vstupu do Jeruzaléma mladí pueri Hebreorum, ale především proto, že po dvaceti stoletích křesťanských dějin mladí vedeni svou vnímavostí a správnou intuicí objevují v liturgii Květné neděle poselství, které je adresováno právě jim.

Drahá mládeže, tobě se dnes překládá poselství Kříže. Vám, kteří budete dospělými třetího tisíciletí, je svěřen tento Kříž, který za chvíli předá skupina francouzské mládeže zástupcům mládeže z Říma a z Itálie. Tento kříž putoval z jedné země do druhé, z jednoho kontinentu na další kontinent: z Říma do Buenos Aires, z Buenos Aires do Santiago de Compostella, ze Santiago de Compostella do Čenstochové, z Jasně Hory do Denveru, z Denveru do Manily, z Manily do Paříže. Vaše volba, mladí křesťané, je jasná: objevit v Kristově Kříži smysl své existence a zdroj svého misijního nadšení.

Ode dneška bude tento Kříž putovat v Itálii od jedné diecéze do druhé až do Světového dne mládeže, který budeme slavit zde v Římě u příležitosti Velkého jubilea. A pak, až začne nové tisíciletí, opět se vydá na pouť po celém světě a bude tak ukazovat, že Kříž kráčí s mládeží a mládež kráčí s Křížem.

Jak neděkovat Ježíši Kristu za toto zvláštní spojení, které poutá k sobě věřící mládež? Chtěl bych v tomto okamžiku poděkovat všem, kteří tím, že vedli mládež při této prozřetelnosti iniciativě, přispěli k uskutečnění velké pouti Kříže po cestách světa. Myslím, s vděčností zvláště na kardinála Eduarda Pironia, který nedávno zemřel. On byl účastníkem a předsedajícím mnoha oslav Světového dne mládeže. Kéž jej Pán odmění v nebi odměnou slíbenou věrným služebníkům!

Zatímco za chvíli přejde symbolicky Kříž z Paříže do Říma, dovolte, aby biskup tohoto města zvolal spolu s liturgií: Ave, Crux, spes unica! Zdravím tě, svatý Kříži! S tebou k nám přichází ten, kterému před dvaceti staletími jiní mladí lidé a zástupy volali: Požehnaný, jenž přichází ve jménu Páně!

Připojme se všichni k tomuto zpěvu a opakujme Požehnaný, jenž přichází ve jménu Páně!

Ano! Buď požehnan, Kriste, který přicházíš i dnes k nám se svým poselstvím lásky a života. Požehnan buď tvůj svatý Kříž, z něhož tryská spása pro celý svět včera, dnes a navěky. Ave Crux!

L'Osservatore Romano 7. 4. 1998

My jsme uvěřili v Krista, který je Lásk!

“Naše doba je dobou náboženského úpadku. Vymizela náboženská vitalita, lidové vrstvy jsou buď pověřené, nebo nábožensky lhostejné. Špičky společnosti jsou bezvěrci, anebo skeptici a političtí vůdcové jsou pokrytci; mládež veřejně odmítá stávající společnost a autority minulosti; experimentuje se s náboženstvími východu a meditačními technikami - dobový úpadek zasáhl většinu lidstva.”

Nezdá se vám, že tyto věty patří do dnešní společnosti a jako by v ní byly dnes někým vysloveny? A přitom tento zápis učinil Tacitus ve svých Análech ještě před rokem 100 po Kristu.

Takový byl stav společnosti před devatenácti stoletími a dnes se zdá být velmi podobný. Nevím, zdali se historie opakuje, ale tehdy za pár desítek let se tak dokonalý systém Římské říše rozpadá a křesťanství nastupuje cestu rozkvětu. Kristus je Pánem dějin - Pantokrator, jak ho uctívají a vyobrazují na ikonách východní křesťané. Kristus Král, který z mrtvých vstal a kterému budou k nohám položeny všechny národy a země v hodině soudu. V době, kdy psal ono věty již zmíněný Tacitus, křesťané byli krutě pronásledováni a snad si ani nedovedli představit všechno to, co se později stalo: ke Kristu se obrátil císař, který se předtím považoval za boha, zničení pohanských kultů a vítězství Kristova kříže. Ani my dnes nedokážeme přesně určit, co se bude dít, ale to nevadí; je-li Kristus s námi, kdo proti nám? Kdo nám může ublížit, když on přemohl svět? Nebojte se, to jsou slova vzkříšeného Pána, to jsou slova i do dnešního světa tak hektického, kde se člověk bez Boha cítí být sám bohem, tedy měřítkem a normou naprosté nezávislosti.

Svatý otec říká: “Nebojte se! Každá demokracie stojí nebo padá s hodnotami, které ztělesňuje, a těmito hodnotami nemohou být prozatímní a proměnlivé názory “většiny”, nýbrž pouze uznání objektivního mravního zákona.” (Evangelium vitae) Jestliže Svátý otec nazývá tuto kulturu “kulturou smrti”, pak hodnotou, kterou ztělesňuje, je hřích a jejím koncem je smrt. Tak píše svatý Pavel: “Dát se vést smýšlením těla, tj. sobectvím, znamená smrt, žít podle své vůle je směřování ke smrti.” (srov. Řím 8,6-13) “Ale my jsme byli osvobozeni od zákona hříchů a smrti, protože Kristus byl usmrcen pro naše hříchy a vzkříšen pro naše ospravedlnění.” (Řím 4,25) Jeho smrt na kříži je největší možné zjevení Boží lásky k člověku, takže apoštol zvolá: “Nechci znát mezi vámi nic jiného než Ježíše Krista ukřižovaného.” Ano, i my jsme uvěřili v lásku, kterou má Bůh k nám (srov. 1.Jan 4,16), a můžeme směle říci: K tomu, aby nám ublížil, svět nemá ani tisícinu síly, jakou máme my, abychom to snesli. “Všechno můžeme v tom, který nás posiluje.” (Flp 4,13) A apoštol Jan zapsal Kristova slova: “Buďte dobré mysli, já jsem přemohl svět.” (Jan 16,33) Je třeba uvěřit v Lásku, abychom tuto Lásku mohli nést k člověku, za kterého se vydala na kříž. Nejde-li člověk k ní, přinesme ji k člověku, nemůžeme-li změnit člověka, změňme vztah k němu, a pak vztah lásky promění celého člověka. Malý kvas prokvasí celé těsto, tak jedna Láska promění celý svět. Ta Láska má jméno Ježíš Kristus Ukřižovaný a Vzkříšený.

Na začátku jsem nechal hovořit Tacita, římského řečníka, který v beznaději popisuje tehdejší společnost, tolik podobnou té dnešní. Na rozdíl od něho však my nemáme právo propadnout beznaději, protože naše naděje je Pán - Pantokrator, který přijde soudit živé a mrtvé, ale který také neustále řídí dějiny lidského návratu.

Karel Orlita

Bohoslužba u příležitosti 650. výročí založení UK

Bohoslužba slova u příležitosti 650. výročí založení Univerzity Karlovy a k uctění památky jejího zakladatele Karla IV. se 6. dubna konala v katedrále sv. Víta, Václava a Vojtěcha za předsednictví pražského arcibiskupa kardinála Miloslava Vlka.

Otázku Pontia Piláta: “Co je pravda?” kladl ve své promluvě děkan KTF UK prof. ThDr. Jaroslav Polc a naznačoval možné odpovědi na ni. “‘Co je pravda?’ Ten, kdo si svou kariéru vytvořil za cynika Tiberia a dobrodruha Sejána, mohl lehce číst ‘Co je pravda?’. Jeho slova nejsou a nechtějí být skutečnou otázkou; vylučují už předem jakoukoliv odpověď. Je to odmítnutí naslouchat. Slova nějakého Žida, byť sebeosvícenějšího, Piláta vůbec nezajímala... Co je tedy skutečná pravda? V běžné mluvě znamená soulad myšlenky se skutečností nebo skutečnost, která se zjevuje lidskému duchu. To byl také pojem starořeckého intelektualismu a je běžný i v naší civilizaci... Pravda však s sebou přináší velkou odpovědnost. Proto ji mnozí vítají s otevřenou náručí, ale nikdy ji nesevřou, aby ji uchopili. Ve svém strachu si ponechávají, jak říkají, otevřenou mysl, aby ji nemuseli zaměřit na něco, co vyžaduje mravní nápravu a změnu životního stylu. Rádi sice poklepávají na dveře pravdy o lidstvu a jeho osudu, ale utečou, když se jim dveře otevřou a objeví se závislost člověka na Bohu... Zakladatel této univerzity císař Karel

IV. nazývá ve své homilii (promluvě) nehodné ty lidi, kteří odmítají poznání pravdy. Jeho slova se týkají především mistrů pravdy Boží, ale mohou být jeho odkazem i všem ostatním. Moudrý učitel, jak říká, nejen slovem svého učení, ale také příkladem dobrého života vyučuje a vychovává. Ti, kteří sice učí, ale sami tak nejednají, slovou ovšem mistři, ale ne moudří.”

Děkan Husitské teologické fakulty UK prof. ThDr. Zdeněk Kučera ve své promluvě mj. citoval ze zakládací listiny Karla IV.: “Podobně jako se řízením Božím od přírody raduje z hojnosti plodů země, a to proto, aby věrní obyvatelé našeho království našli stůl již prostřený a aby dokonce mohli býti hrdi na to, že mohou jiné z ciziny zváti k této půvabné vůni a k účasti na takové milosti. Církevní a dvorská kultura, obřadnost i etiketa stály pod výrazným literárním a myšlenkovým vlivem biblickým a liturgickým. Základní představa Karla IV. o císařské vládě, o říši a o církvi byla teologicky propracována. Karel své působení chápal jako zvláštní Boží vedení a milost. Jestliže v zájmu dynastických cílů vydal 7. dubna 1348 k právnímu, politickému a hospodářskému zajištění pražského studia generale konstituční akt, činil tak nepochybně i s ohledem na vyšší ekonomii spásy, které se hleděl ve svém konání podržovat... Dnes tedy velebíme Boha, že Karla IV., císaře a krále vpravdě křesťanského, svou ekonomikou spásy vyvolil a vedl k založení univerzity... Prosíme Boha, aby otvíral oči těm, kteří v současnosti vykonávají správu věcí veřejných, aby podobně jako Karel viděli v univerzitě skvostný drahokam v diadému naší státnosti, kultury i nábožnosti. Tento drahokam aby pečlivě opatrovali a v Karlově duchu moudře pokračovali v šíření univerzální a obecné kultury. Nakonec se modlíme k Bohu, aby nám dal ducha osvícenosti, svornosti a jednoty, jenž by vedl každého z nás k přispění v dílu obecného blaha svou osobní hřívnou i - neváhejme říci - osobní obětí.”

Prof. dr. Petr Pokorný, děkan Evangelické teologické fakulty UK, hovořil o Ježíšově významu pro dnešního člověka a o významu přítomnosti křesťanů na akademické půdě. ‘Slovy, Co dodat?’ uvádí apoštol Pavel shrnutí svého výkladu o Ježíšově významu. Dnešní člověk možná nerozumí výroku o Kristově zástupnosti, který používá metafory o oběti z chrámového kultu, ale závěrečné slovo je srozumitelné: Život a smrt, přítomnost a budoucnost, výšina i hlubina, nadosobní mocnosti - to jsou starověké výrazy pro biologickou stránku života, pro jeho časnost, otevřenost i jeho ovlivnění tradicemi a nadosobními zákonitostmi dějin. Právě tyto skutečnosti začaly v dnešním období postmoderní bezradnosti, kterou po sobě zanechaly dvě totality, hrát novou osudovou roli jako předmět spekulací. Nejen na okrajích naší společnosti, kde se na jedné straně znovu zbožňuje národ a rasa a na druhé straně bují horoskopy, ale i v jejím hlavním proudu můžeme sledovat projevy postkritického stavu: Trh nabývá některých božských predikátů, téma smrti je tabuizováno a věda sama se stává předmětem pseudonáboženské manipulace, když třeba v reklamě hrají vitamíny a enzymy stejnou roli jako v době apoštola Pavla magické formule. Vzdělaný člověk cítí ohrožení... Přítomnost nás křesťanů na univerzitě nechť je znamením toho, že otevřenost víry odpovídá otevřenosti vědy. Jen v tomto spojení víry a vědy budeme s to čelit současnému náporu pověry a zvláště na jedné straně a skepse na druhé straně.”

Na bohoslužbě se hudebně podílel Vysokoškolský umělecký soubor, řízený Adolfem Melicharem. Následoval průvod do Svatováclavské kaple a k hrobu Karla IV. Slavnost společně připravila Univerzita Karlova a Arcibiskupství pražské.

ČBK

ČBK plánuje jednání s EU

Praha: S vedoucím delegace Evropské komise v České republice Joannesem Ter Haarem se 23. března setkal v budově Pražského arcibiskupství kardinál Miloslav Vlk. Oba představitelé spolu hovořili o plánované cestě členů České biskupské konference do Bruselu, která se uskuteční ve dnech 25. až 28. května 1998. Katoličtí biskupové se setkají s představiteli hlavních úřadů EU a budou se seznamovat s konkrétními modely fungování vztahů mezi církvemi a státem v zemích Unie. Vzhledem k tomu, že v zemích EU je partnerská spolupráce mezi

církvemi a státem samozřejmostí, projevují evropské instituce nemalý zájem o způsoby řešení stále ještě otevřených otázek v této oblasti právě v České republice.

Mezi další okruhy diskutovaných otázek patřil např. postoj církvi k procesu evropské integrace, situace národnostních menšin na našem území, česko-německé vztahy a úloha církvi v těchto oblastech. Jedná se o pokračování v řadě rozhovorů, které kardinál Vlk již v minulosti s různými představiteli evropských institucí vedl. Jako předseda Rady evropských biskupských konferencí (CCEE) se kardinál Miloslav Vlk již vícekrát k procesu evropského sjednocování na mezinárodním fóru vyjadřoval a ve svých příspěvcích se zaměřoval na duchovní momenty evropské identity, které jsou v souladu s projektem "Evropa hledá svou duši".

ČBK

Francis Johnston, přel. B. Dvořák

Alexandrina - utrpení a sláva (13)

Lékařské potvrzení

Konečně jsme dorazili k nemocnici, ale než mě vyložili ze sanitního vozu, zakryli mi obličej plátnem, aby mě nikdo nemohl poznat. Výstup nahoru po schodech byl pro mne hotové mučednictví, protože mě vynášeli hlavou dolů. Když mne donesli do jakéhosi malého pokoje, odkryli mi tvář a byla jsem obklopena lékaři a zdravotními sestrami. Lekla jsem se, když jsem zjistila, že Deolinda byla umístěna v přilehlém pokoji. Nevěděla jsem, jak si dokážu poradit bez její zkušené pomoci a neustálých slov povzbuzení. Pak přišel dr. Araujo a začal udílet pokyny sestřám a zdravotním asistentům.

Když odešel, můj lékař se mnou ještě chvíli zůstal a pak jejich místo u mé postele zaujaly dvě sestry, které byly pověřeny, aby bedlivě sledovaly každý můj pohyb. Když ten večer dr. Azevedo konečně odjel, nedokázala jsem už zadržet slzy. Plakala jsem dlouho a své slzy a žal jsem obětovala Ježíši. Když sestry viděly, jak jsem sklíčená, dovolily Deolindě, aby té noci u mne zůstala společně s další sestrou, která se od ní učila, jak mne správným způsobem obracet.

Následujícího dne, v pátek, začala pro mne na tom místě opravdová Kalvárie. Ráno jsem upadla do extáze (extáze jsem měla každý pátek) a lékaři i sestry se shromáždili okolo mého lůžka. Byl tam dr. Azevedo, a když zapsal slova z extáze, nechal je kolovat mezi ostatními lékaři, aby si je přečetli. Jejich ostražitému zraku nic neuniklo, ani nejbezvýznamnější maličkost, k níž měli ihned poznámky... Dr. Araujo byl velmi přísný, až tvrdý. Všem sestřám ostře zakázal, aby se mne i nejjemnějším způsobem vyptávaly. Když se jedna ze sester pokusila uklidnit Deolindu, která kvůli mým podmínkám plakala, dr. Araujo ji okamžitě vykázal a zakázal jí do mého pokoje znovu vstupovat.

V noci z pátku na sobotu jsem měla prudký záchvat zvracení, který mi působil těžké utrpení, které bylo tím horší, že nebyla přítomna má sestra Deolinda, která už věděla, jak mne podpírat. Ráno přišel dr. Araujo, ale byla jsem tak vyčerpaná, že jsem ho ani neslyšela zaklepat na dveře. Zaslechla jsem ho, jak jedné ze sester u mé postele šeptá: "Je to s ní úplně u konce."

Při těchto slovech jsem otevřela oči a řekla: "Pane doktore, takovéhle záchvaty mívám doma." Odpověděl úsečně: "Nemyslete si, slečno, že jste se sem přišla postit." Pochopila jsem, co měl na mysli, a hluboce mě to zranilo.

Když mu podali zprávu o extázi minulého dne, vyžádal si její význam, a když ho přečetl, poznamenal: "Zdá se nemožné, že doktor Azevedo, tak inteligentní člověk, se nechá těmito věcmi klamat. Je nutné tomuto nesmyslu udělat konec! Od nynějška dejte pryč všechny hodiny, aby nemocná neměla pojem o čase!" (Jako kdyby Pán potřeboval hodiny!)

Pak se mě dr. Araujo snažil léčit pomocí léků, ale nesouhlasila jsem. Několikrát ke mně sestra přišla v přesvědčení, že jsem mrtvá. Po pět dní jsem podstupovala nepřetržitou agónii, více na duchu než na těle, protože při těchto krizových situacích nikdy Deolindě nedovolili, aby ke mně přišla, zatímco doma jsem často nutně potřebovala dvě osoby, aby mi pomáhaly. Všichni byli přesvědčeni, že tyto krize se dostavovaly kvůli nedostatku výživy, a drželi mě v izolaci v

přesvědčení, že nakonec budu donucena poprosit je o jídlo, nebo jinak zemřu vyhladověním. Jak se klamali! Nevěděli, že moje výživa mi přichází z Eucharistie, kterou přijímám každý den.

Když se dr. Azevedo vrátil a dozvěděl se o pokusech přimět mě, abych přijímala léky a výživu, řekl nemocničnímu personálu: “Tato nemocná sem přišla jedině proto, aby byla ověřena skutečnost jejího postu a normálnost jejích duševních mohutností - nic víc. Věřím, že dr. Araujo bude tyto podmínky dodržovat. Nedovoluji nikomu, aby jí dával injekce nebo léky, pokud si je ona zvláště nevyžádá, nebo já nedám souhlas. Uvidíte, že po každé krizi jí temné kruhy pod očima zmizí, vrátí se jí barva a puls bude zase normální.” Chvilí se odmlčel a pak soustředěně dodal: “Ujišťuji vás o jedné věci: Bez jídla byste vy zemřeli, já bych zemřel, ale tahle nemocná nezemře.”

Jeho laskavá slova v můj prospěch pro mne znamenala velmi mnoho a přispěla ke zlepšení mé ochablé nálady. O pět dní později zvracení úplně přestalo, do obličeje se mi vrátila barva a obnovil se mi normální puls.

Pokračoval přísný dozor střídajících se lékařů a sester. Nikdy mě ani na okamžik nenechali samotnou. Dveře mého pokoje se otvíraly jedině, aby vpusťily doktory a zdravotní sestry. Zlepšení mého stavu nepřesvědčilo ani jednoho z nich. Říkali, že není možné žít bez potravy, a pokoušení se mě zastrašit, při čemž užívali uklidňujícího, přesvědčivého tónu, aby mě svedli k jídlu. Avšak všechny jejich snahy byly marné. Při jedné příležitosti jsem je zaslechla tvrdit, že můj případ by mohl být jistý druh hysterie nebo nějaký jev, který lékařská věda ještě nezná.

Dr. Araujo mě navštěvoval několikrát denně, občas mě překvapil i v noci, jako by chtěl něco vypátrat... I kdybych žila až do konce světa, nikdy nezapomenu na obavy, jež jsem pociťovala, kdykoli vstoupil do dveří, a na úzkostlivé napětí při očekávání jeho slov. Tolikrát jsem se modlila: “Kéž tato noc poslouží tomu, aby osvítila jeho, ty, kteří mne obklopují, a všechny duše, které se nacházejí v temnotách!”

Během častých výslechů se mě všemi možnými způsoby snažil přesvědčit, abych se najedla a ukončila půst. Jedna zdravotní sestra se při mnoha příležitostech dokonce pokusila vzít mi víru. Snášela nekonečné důvody, aby mě odradila a přesvědčila, že to, co se se mnou děje, není dílem Božím. Jednou mi dr. Araujo se zlomyslným výrazem řekl: “Přesvědčete se, slečno, že Bůh nechce, abyste trpěla. Jestli chcete zachránit duše, on je dokáže zachránit sám, jestli je pravda, že má moc to udělat.” Jindy, když se mne vyptával, zdálo se mi, že před sebou vidím vlka v rouše beránčím. Měla jsem dojem, že vidím samotného satana, který se snaží zničit mou víru a přesvědčit mě, že moje oběť za duše je pouhým klamem.

Při jedné příležitosti jsem mu odpověděla: “Věci Boží jsou tak veliké, tak veliké, a my jsme tak maličcí, tak maličcí. Alespoň já ano, pane doktore.” Zatvrdil se a pak pronesl s opovržením: “Máte pravdu, ale já jsem mnohem větší než vy a o mnoho!” Když to řekl, rychle se vytratil.

Jak byl dr. Araujo dalek chápání tohoto zákona lásky k duším! Kdyby znal cenu jedné duše, uvědomil by si, že všechno je k její spáse příliš malé. Můj pobyt v nemocnici byl stálým deštěm pokořování a oběti. Ó, kdybych tak byla věděla, jak trpět pro Ježíše! Proto jsem se obrátila na malou Jacintu z Fatimy, jejíž obrázek mám stále v nohách své postele, a řekla jsem jí: “Drahá Jacinto, ty, která jsi byla tak malá, jsi toto všechno dokázala. Ty víš, jak je to těžké.” Jedině skrze modlitbu a modlitby mnoha dobrých duší jsem dokázala získat sílu, abych zdolala tuto bolestnou Kalvárii s tak těžkým křížem.

Jednoho dne se dr. Araujo posadil u mé postele a snažil se mne přesvědčit, že jsem se stala obětí preludu. Začal se složitou přednáškou o lékařství a vyprávěl o jednom ze svých profesorů, kterému předložil rozsáhlou práci, kterou s velkým úsilím skládat po mnoho dní a nocí studia. Profesor si tu práci přečetl a zeptal se ho, zda si je její správností jistý. Doktor odpověděl “ano” a citoval důvody, o které se jeho věc opírala... Když se ten rozhovor protahoval, podívala jsem se na něho, předstírajíc, že nechápu, ale myslela jsem si: “Zacházíš tak daleko, abys padl tak blízko?” Mezitím doktor pokračoval: “Byl jsem přesvědčen, že jsem odvedl dobrou práci, ale profesor mě nechal domluvit a potom několika obratnými tahy mou věc v krátké době rozbil.

Vyrazilo mi to dech. Cítil jsem se pokořen nad tolika ztracenými hodinami a zjištěním, že moje dlouhá studie se v několika vteřinách zhroutila.” Už jsem uhádla, co přijde, a s úsměvem jsem odpověděla: “Ale můj případ se nezhroutí, pane doktore. Mne sleduje velmi dobrý a moudrý muž (dr. Azevedo), který můj případ studuje už léta. Jestliže je to dílo Boží, neexistuje nic, co by mohlo způsobit jeho zhroucení.” Zdálo se, že dr. Araujo je poněkud v rozpacích. Řekl: “Uvidíme,” a spěšně odešel.

Sedmnáctý a potom třicátý den mého pobytu v nemocnici mě navštívila maminka. Tolik jsem ji toužila vidět! Ale zůstala jen velmi krátce a vždy pod ostražitými zraky sester, které nade mnou vykonávaly neustálý dozor. Když maminka plakala, já se musela usmívat a žertovat, abych skryla svou bolest

Dar Božího milosrdenství

“Oznam, moje dcero, že jsem plný lásky a smilování: každý, kdo se ke mně blíží s důvěrou, obdrží moji milost v takové hojnosti, že nebude schopen ji pojmout a bude ji vyzářovat i na druhé lidi.”

Ježíš sestře Faustyně

“Bůh k nám promluvil skrze duchovní bohatství blahoslavené sestry Faustyny Kowalské. Zanechala světu velké tajemství Božího milosrdenství a výzvu k naprostému spolehnutí na Stvořitele...”

Jan Pavel II., 18. dubna 1993

Ježíšovo poselství sestře Faustyně

Faustyna, která byla povolána, aby se stala apoštolkou milosrdenství, prožila sama na sobě Boží slitování. Pocházela z chudé polské rodiny. Již po třech letech školní docházky musela nastoupit do práce, aby se starala o udržování rodiny. Ačkoliv cítila ve své duši povolání k řeholnímu stavu, nemohla na něj myslet, protože rodiče byli rozhodně proti tomu. Ale tu zasáhlo Boží milosrdenství poprvé mimořádnou silou v jejím životě. Píše o tom ve svém deníku:

“Po tomto odmítnutí jsem se obrátila k marnostem života, aniž bych dbala na hlas milosti, i když moje duše v nich nenacházela uspokojení. V hloubi svého nitra jsem se vyhýbala Bohu a moje duše tíhla ke stvořeným věcem. Ale milost Boží ve mně zvítězila.

Jednou jsem šla s svou sestrou na ples. Když byli všichni v nejlepší náladě, pocítila jsem v duši strašný smutek. V okamžiku, kdy jsem začala tančit, spatřila jsem vedle sebe Ježíše; zuboženého, obnaženého Ježíše, celého pokrytého ranami, jak mi říká: “Jak dlouho tě mám snášet a jak dlouho mě necháš čekat?”

V tom okamžiku hudba zmlkla, společnost, ve které jsem se nacházela, mi zmizela z očí a zůstala jsem jen já sama s Ježíšem. Posadila jsem se vedle své milé sestry a snažila jsem se zakrýt to, co se odehrávalo v mé duši, bolestmi hlavy. Brzy nato jsem tajně odešla a odebrala se do katedrály. Nedbala jsem na nic, co se děje kolem mne, vrhla jsem se před svatostánkem na kolena a prosila jsem Pána, aby mi dal poznat, co mám dělat. Ihned jsem uslyšela tato slova: “Odjed’ ihned do Varšavy a vstup tam do kláštera.” Ukončila jsem modlitbu, odešla domů a zařídila potřebné věci. Jak jsem mohla, svěřila jsem své sestře, co se odehrálo v mé duši, a řekla jsem jí, aby předala mým rodičům můj pozdrav na rozloučenou, a tak jak jsem byla, v jediných šatech, jsem odjela do Varšavy.”

Faustyna našla příbytek u jedné věřící ženy. Ohlásila se v několika klášterech ve městě. Ale všude ji odmítli, až přišla k sestřám “Matky milosrdenství”. Zde začal její skrytý život a její poslání jako “apoštolky milosrdenství”. Bylo to 1. srpna 1925, když jí bylo 20 let. Zemřela ve 33 letech na tuberkulózu podobně jako sv. Terezie z Lisieux.

27. listopadu 1936 měla sestra Faustyna nesmírně oblažující vidění nebeské slávy. Píše o tom:

“Dnes jsem byla v duchu v nebi a patřila jsem na nevýslovnou krásu a štěstí, jaké nás čekají po naší smrti. Viděla jsem, jak všichni tvorové vzdávají ustavičně Bohu čest a slávu. Viděla jsem, jak všichni tvorové vzdávají ustavičně Bohu čest a slávu. Viděla jsem, jak veliká je blaženost v Bohu, která se vylévá na všechny tvory, plní je nevýslovnou vůní a jak se všechna sláva a čest mění na pramen blaženosti. Pronikají do Boží hlubiny a nazírají na vnitřní Boží život.

Nyní jsem teprve porozuměla slovům sv. Pavla. Lidské oko nevidělo, lidské ucho neslyšelo, do lidského srdce nevstoupilo, co Bůh připravil těm, kteří jej milují. A Bůh mi dal poznat, co má v jeho očích nekonečnou cenu: byla to láska, láska k Němu, láska, láska a ještě jednou láska. S jediným aktem lásky k Bohu se nedá nic srovnat. Jak nepochopitelnými dobry obdarovává Bůh ty duše, které Jej správně milují. Blažené duše, které již na zemi naplňuje svou blaženost - to jsou malé pokorné duše...

Ó můj Bože, jak je mi líto lidí, kteří nevěří na svůj věčný život; prosím tě za ně, aby byli i oni zasaženi paprskem milosrdenství, aby je Bůh mohl přitisknout na své otcovské srdce.”

Magdalena Bossaartová

Anděly, kteří s námi stojí v bojích o spásu a kteří s námi krácejí uprostřed stínů smrti, je třeba ctít i jako průvodce i jako ochránce. Jejich oči nemáme nikdy urazit, v jejich přítomnosti nemůžeme dělat nic, co bychom nemohli dělat i před lidmi...

Sv. František z Assisi

Svatý Martin

Rytíř milosrdenství XXXVII.

Wilhelm Hünermann

“Vaše oltáře kouří krví nevinných obětí, náš Bůh však dal život za lidi, nechal vytéci poslední kapku krve ze svého probodeného boku, aby nás vykoupil,” řekl konečně.

“Vykoupil z čeho?”

“Z hříchu, od ďábla a věčné smrti.”

“I my věříme v život po smrti. Znovu se narodíme v jiném lidském těle.”

“Abyste znovu trpěli, nechali se utiskovat a klesli do jámy. Ale my víme, že duše vykoupená Bohem se navrací domů, do země věčného klidu a míru.”

Tichý pláč přerušil rozhovor. Přicházel z tmavého kouta chatrče, kde Martin až teď zpozoroval mladou ženu, která držela v náručí dítě a úzkostlivě je přitiskla k srdci, když k ní přistoupil.

“Tvé dítě je nemocné?” zeptal se naplněn soucitem.

“Ano, nemocné, těžce nemocné!” s prázdným pohledem ze sebe vyrážela matka. “Dala jsem druidovi kozu za větvíčku jmelí, ale ani ta nepomohla.”

“Chce-li Bůh, tvé dítě se uzdraví,” pevným hlasem řekl biskup.

“Bůh? Který bůh?” sténala žena. “Modlila jsem se ke všem bohům, které znám, ale žádný mi nepomohl.”

Starý sedlák přikulhal a řekl s posměšným výrazem ve tváři: “Snad pomůže Bůh, ke kterému se modlíš. Tak to zkus! Když zachráni mého vnuka, chci v něho věřit.”

Tu biskup poklekl na špinavou hliněnou zem, zakryl si tvář rukama a dlouho se modlil. Konečně se zvedl, položil pravici na horké čelo dítěte a znovu snažně prosil Boha. A zázrak se stal. Horečka ustoupila, sípavý dech se zpomalil, zběsilé bušení srdce se zklidnilo. Chlapec otevřel oči, usmál se na matku a začal si žvatlat.

“Mé dítě!” vykřikla matka. “Mé dítě je zdravé!” Stále znovu tiskla malého k srdci a volala: “Mé dítě je zdravé!”

“Kdo jsi, že je ti dána taková moc?” koktal stařec úplně ohromený.

“Jsem pastýř křesťanů z Tours,” odpověděl Martin. “Ale zázrak jsem nezpůsobil já, nýbrž všemohoucnost a láska mého Boha.”

“Tvůj Bůh je veliký a dobrý, mocnější, než všichni bozi, ke kterým se modlili naši otcové. I já chci k němu zvedat své ruce. Přijď zas, cizince, a uč mě ho znát!”

“Pošlu vám pastýře, který vám bude ukazovat cestu spásy,” slíbil Martin.

Šťastná matka se před ním vrhla na kolena a nepřestávala mu líbat ruce, nohy i lem hrubého roucha. Její radost a vděčnost neměly slov.

“Jak se mohlo stát něco tak zázračného?” ptali se bratří, když se svým opatem pokračovali v cestě.

“To udělal Pán,” odpověděl biskup. “Otevřel nám dveře k pohanům.”

“Zázrak způsobil to, co se nepodařilo tvým slovům,” řekl Refrigerius.

“Slovo není k ničemu bez lásky. Ale kde je obojí, získávají se srdce.”

Ještě mnohokrát měli mniši možnost vidět podobné divy, ale byli též svědky utrpení svého otce.

Čtvrtého dne putování přikryla zemi hustá mlha. Bylo už k večeru a Martinovi průvodci byli unavení, zatímco on sám nejevil nejmenší známky slabosti a navyklým rychlým krokem spěchal kupředu. Tak se stalo, že mladí mniši zůstali vzadu a nakonec svého otce úplně ztratili z očí.

Biskup byl jako vždycky pohroužený do modlitby a zbožného rozjímání. Najednou ho polekalo dunění kopyt a jen stěží unikl kolům vozu, který se spřežením osmi mezků pádil dál.

Někdejší římský důstojník, který kdysi, sedě vysoko na koni, oblékl žebráka před branami Amiens, byl i později na hřbetě svého osla rytířem milosrdenství. Bohatým a vznešeným bylo zatěžko k němu přijít, ale namáhající se a obtížené přitahoval na své srdce.

Jeho láska, jeho apoštolská horlivost neznaly hranic. Prošel celou Galii, konal dobré skutky, ničil dílo démonů a budoval říši Boží, od Normandie až k Pyrenejím, od moře až k Rýnu. A mnohá města a vesnice, cesty, brány, mosty a silnice ukazují ještě dnes, po víc než jednom a půl tisíciletí, stopy neúnavného pocestného Božího, dobročinného rytíře milosrdenství.

Synoda v Bordeaux

Byl horký letní den roku 384. Ve vzduchu se chvěl prach a ztěžoval dýchání.

“Odpočineme si,” řekl biskup Martin, když viděl, jak vyčerpaně se vedle něho vleče jeho průvodce, mladý mnich Romanus. Posadili se na okraji studny a osvěžili se douškem čerstvé vody.

“Je mi líto, otče, že jsem ti spíš přítěží než pomocí,” sípal Romanus. “Pořád nás nazýváš legionáři Božími, ale já jsem skutečně špatný voják. Jsem skoro o půlstoletí mladší než ty, a přesto mi připadá těžké držet s tebou krok.”

“Netrap se!” odpověděl biskup. “Byl jsi mi na dlouhé cestě milým společníkem. Jak se teď cítíš?”

“Už to jde, otče, teď jsem se zotavil. Kdyby jen nebylo tak strašně horko! Hlava mi hoří jako oheň.”

“Ochlad' si čelo a tváře vodou! To ti udělá dobře!”

“Jak jsem se radoval, že tě smím doprovázet na této cestě,” přiznával mladý mnich, trochu osvěžený chladnou vlhkostí. “Nikdy jsem ti nebyl tak blízko, jako za dnů a nocí našeho putování. Mluvil jsi ke mně a mé srdce ti naslouchalo. Teď ale tuším, že se do Marmoutier už nevrátím.”

“Jsme na cestě, kterou nás Bůh vede, a když se svěříme jeho prozřetelnosti, dojdeme k cíli, který nám stanovil,” odpověděl Martin. “Proto se neboj ani života, ani umírání, protože obojí nás vede blíž k srdci věčného Otce.”

“Nebojím se, když jsi se mnou,” odpověděl mnich a na jeho bledém, unaveném obličejí se objevil náznak úsměvu.

“Měj odvahu, můj synu! Už brzy budeme u cíle své cesty.”

“Ano, vím, že do Brudigaly (Bordeaux) už není daleko. Bude ve městě hodně biskupů?”

“Jistě, na synodu jich přijde mnoho, ze Španělska a z celé Galie. Bude rozhodnuto o nebezpečném bludném učení, které v dnešní době mate duchy.”

“Jaké bludné učení, otče? O tom dnes mluvíš poprvé.”

“Princiliana, Španěla, kterého dva heretičtí biskupové vysvětili na biskupa Avily.”

“O tom jsem slyšel. Říká se, že je přísný asketa a vyžaduje i od svých přívrženců tvrdou kajícnost.”

“Bůh váží jeho skutky na váze své spravedlnosti a oddělí zlato od strusky. Já nejsem povoláný posuzovat jeho chování, ale k jeho učení nesmím mlčet, protože obsahuje d'ábelský jed.”

“Vysvětlil bys mi to?”

“Priscilian tvrdí, podobně jako manichejští, že jen duše pochází od Boha, tělo že je dílem démonů. Jeho askese proto zuří proti tělu jako proti výtvaru čerta a bytí temnoty. Pravověrný však ví, že i tělo vyšlo z ruky Boží a je povoláno k nádhře oslavení. Pravá křesťanská askese tedy nemá tělo v nenávisti, ale snaží se z něj udělat užitečný nástroj duše. Platí pro ni slova sv. Pavla: ‘Oslavte Pána ve svém těle!’ Vidiš ten rozdíl?”

“Jistě, můj otče!”

“Základní omyl, o kterém jsem mluvil, svedl Prisciliana ke strašným důsledkům. Zavrhuje nejen jedení masa jako hřích, ale i manželství a popírá zmrtvýchvstání. Osoby Boží Trojice nazývá jen formami projevu jednoho Boha a ničí tím základ naší víry. Na místo vykoupení Kristovou krví dosazuje sebevykoupení pomocí poznání a askese.”

“Jak je to možné, že křesťan může upadnout do takového bludu?” zděšeně zvolal Romanus.

“Kořenem všeho zla je pýcha, která kdysi svrhla Lucifera a jeho společníky z jejich nebeských trůnů,” velmi vážně odpověděl biskup. “Pyšný bloudí, protože v zaslepené sebedůvěře hledá vlastní cesty a nechce se dát vést jemnou a jistou rukou matky církve. Pýcha je prvotním hříchem všech heretiků. Tak se i příznivci nešťastného Prisciliana v bláznivé domýšlivosti vylučují ze společenství věřících, říkají si ‘osvícení’ a tajně se scházejí. O tom všem bude muset synoda přísně a neúprosně rozhodnout, přesto doufám, že si zachová láskou k bloudícím.”

Jan Pavel II. k další skupině amerických biskupů

Naše hlásání znamená velkou odpovědnost. Sv. Karel Boromejský řekl: “Je vaší povinností kázat a vyučovat? Především si uvědomte to, že i váš život a vaše chování musí hovořit stejnou řečí.”

Kázání také vyžaduje ustavičnou osobní modlitbu, studium a rozjímání stejně jako porady se spolupracovníky. Biskup musí být důvěrně seznámen s pokrokem teologických a biblických studií. Musí mít správný obraz o mravních a sociálních otázkách. Jan Pavel II. zdůraznil, že jej jeho osobní zkušenost přesvědčila, že je podstatné věnovat mnoho času studiu a rozjímání.

Znovu pak položil důraz na příkladný život a službu s vědomím, že Boží lid neslyší hlas těch, od nichž nevychází také vlastní autentické svědectví.

Biskup musí také velmi dobře znát silné a slabé stránky své diecéze, být pozorný k potřebám věřících, k jejich tradicím, charismatům a sociálním souvislostem. Papež zdůraznil nezbytnost správného vztahu ke kněžím, pro které musí být biskup učitelem, otcem, přítelem a bratrem a podávat pomocnou ruku i těm, kteří jsou ke kněžství povoláni. Musí mít velkou úctu k zasvěcenému životu i k důstojnosti, právům a povinnostem laiků. Biskupské konference nejsou institucí samy pro sebe, nýbrž nástrojem pro velké projekty evangelizace a služby Církvi.

VIS

3. mezinárodní setkání kněží

Jan Pavel II. vydal tradiční dopis kněžím k Zelenému čtvrtku. Při jeho představení oznámil kardinál Dario Castreilló Hoyos, že 7. - 12. července se uskuteční 3. mezinárodní setkání kněží u Panny Marie Guadalupské v Mexiku. Předchozí dvě setkání se konala ve Fatimě a v Yamoussoukro.

Kardinál oznámil zřízení fondu, který má umožnit účast kněžím z diecézí ekonomicky slabých. Bylo by ideální, aby každá diecéze vyslala alespoň jednoho zástupce.

Tato mezinárodní setkání mají upevňovat kněze v jejich povolání a službě.

VIS

Odpuštění není tolerance

Potřebujeme křesťanské odpuštění, které vlévá naději a důvěru, ale nijak neoslabuje boj proti zlu. Křesťanské odpuštění není synonymem pouhé tolerance, ale obsahuje i závaznou stránku. Neznamená zapomenout na zlo a ještě méně popřít zlo. Bůh neodpouští zlu, nýbrž osobě a učí nás, abychom rozlišovali mezi zlem, které jako takové musí být odsouzeno, a mezi osobou, která se zla dopustila a které nabízí možnost obrácení. Nejsme však schopni odpouštět dluhy druhých, jestliže si sami nejsme vědomi obrovských dluhů, které nám byly odpuštěny.

Jan Pavel II. při modlitbě

Anděl Páně 29. 3. 1998

Zasedání synodu evropských biskupů

II. zvláštní zasedání synodu evropských biskupů se uskuteční v příštím roce v předvečer Velkého jubilea. Svatý stolec vydal směrnice, které slouží k přípravě synodu. Součástí dokumentu je výběr z nesčetných prohlášení, která Jan Pavel II. učinil na téma Evropy.

První část dokumentu má název Evropa vstříc třetímu tisíciletí. Zabývá se rozlišováním duchů a hledáním příčin různých frustrací v důsledku katastrofálních změn politických, ohrožením lidských práv, svobody a důstojnosti všech. Proto je posláním Církve opřít se o osobu Ježíše Krista plně přítomného v Církvi a hlásat úplné osvobození člověka od strachu a všeho násilí. To vyžaduje zpytování svědomí všech národů i samotné Církve, uznání spáchaných vin a omylů, aby minulost nebyla stínem současného svědectví.

Druhá část, ústřední, má název Ježíš Kristus živý ve své Církvi. Pod titulem "Tajemství" se pojednává o různých způsobech jeho přítomnosti v průběhu dějin a hlavně v nejnovější historii Evropy. Boží zjevení vrcholí v osobě Ježíše Krista a dává kosmický smysl lidské existenci na světě.

Církvi je svěřeno "prostřednictvím" mezi Bohem a lidmi účinných působením Ducha svatého, který překonává lidskou slabost darem trinitárního života. Církev má "poslání" šířit Boží dobrotu, tak jak se projevila v dějinách. Třetí část pojednává o liturgii, svědectví a službě (leiturgie, martyria, diakonia) Církve.

Církev je nadějí, darem a úkolem pro Pánovy učedníky a opírá se o jistotu jeho zmrtvýchvstání. V této naději, která pochází od Boha, představuje zvláštní světlo dílo Panny Marie, jak se projevuje v nejnovějších proměnách v Evropě. Maria je oslavována a uctívána ve všech koutech tohoto kontinentu stejně jako v celé církvi: Naděje naše, buď zdráva!

L'Osservatore Romano

Encyklika papeže Jana Pavla II.

Dominum et vivificantem

32. O této nevýslovné pravdě však nikdo nemůže "přesvědčit svět", ani člověk, ani lidské svědomí. To může jen on, Duch pravdy. On je Duch, který "zpytuje Boží hlubiny" (121). Před tajemstvím hříchu je třeba zpytovat "Boží hluciny" až na dno. Nestačí zpytovat lidské svědomí jako vnitřní tajemství člověka. Je třeba vniknout do vnitřního tajemství Boha, do "Božích hlubin", které jsou shrnuty v syntéze: k Otci - v Synu - skrze Ducha svatého. Právě Duch svatý je "zkoumá" a z nich vyvozuje Boží odpověď na hřích člověka. Touto odpovědí se uzavírá proces "usvědčování z hříchu", jak ozřejmuje letnicová událost.

Usvědčením "světa" z hříchu na Golgotě, ze smrti nevinného Beránka, tak jak k tomu došlo

v den Letnic, usvědčuje Duch svatý také každého z hříchu spáchaného na kterémkoli místě a v kterékoli chvíli dějin člověka: dokazuje totiž jeho vztah ke Kristovu kříži. Hřích ukázaný v tomto vztahu je poznán v celém rozměru zla, jaký je mu vlastní, skrze “tajemství nepravosti” (122), které v sobě obsahuje a skrývá. Člověk nezná tento rozměr - naprosto ho nepoznává bez Kristova kříže. Proto může být o něm “přesvědčen” jenom Duchem svatým: Duchem pravdy, ale také Utěшитelem.

Skutečně, hřích uvedený do vztahu ke Kristovu kříži je současně ozřejmen ve vztahu k “náboženskému tajemství” (123), jak ukázala posynodální apoštolská exhortace *Reconciliatio et paenitentia* (124). Ani tento rozměr hříchu si člověk naprosto neuvědomuje bez Kristova kříže. A také o něm může být “přesvědčen” jenom Duchem svatým: tím, který “zpytuje hlubiny Boží”.

3. svědectví o počátku: prvotní skutečnost hříchu

33. Rozměr hříchu nalézáme ve svědectví o počátku, tak jak ho uvádí kniha Geneze (125). Je to hřích, který podle zjeveného slova Božího je počátkem a kořenem všech ostatních. Máme před sebou pravou podstatu hříchu v dějinách člověka a současně v celé ekonomii spásy. Můžeme dokonce říci, že v tomto hříchu má svůj začátek tajemství nepravosti, ale také že vzhledem k tomuto hříchu se výkupná moc “tajemství zbožnosti” stává obzvlášť průzračnou a účinnou. Vyjadřuje to svatý Pavel, když proti “neposlušnosti” prvního Adama klade “poslušnost” Krista, druhého Adama, který se stal “poslušným až k smrti” (126).

Podle svědectví o počátku dochází k hříchu na základě jeho pravé podstaty ve vůli a ve vědomí člověka především jako “neposlušnosti”, to je jako odporování vůle člověka vůli Boží. Tato prvotní neposlušnost předpokládá odmítnutí, nebo alespoň vzdálení se od pravdy obsažené v Božím Slově, které tvoří svět. To je Slovo, které bylo “na počátku u Boha”, které “bylo Bůh” a bez něhož “nepovstalo nic z toho, co povstalo”, protože “svět povstal skrze ně” (127). Je to Slovo, které je zároveň věčným zákonem, pramenem každého zákona, Slovo, které řídí svět a zvláště lidské skutky. Když tedy v předvečer svého umučení mluví Ježíš Kristus o hříchu těch, kdo “v něho nevěří”, je v těchto jeho bolestných slovech jakoby vzdálená ozvěna onoho hříchu, který je ve své původní formě temně vepsán již od tajemství stvoření. Ten, který mluví, je totiž nejen Syn člověka, ale je také “zrozený dříve než kdokoli z tvorů”, protože “on je vzor”, podle kterého bylo stvořeno všechno na nebi i na zemi... skrze něj a kvůli němu” (128). Ve světle této pravdy pochopíme, že “neposlušnost” v tajemství počátku předpokládá v jistém smyslu “nevěru”, ono “neuvěřili”, které se bude opakovat, až půjde o velikonoční tajemství. Jak jsme řekli, jde o odmítnutí nebo aspoň o vzdálení se od pravdy, obsažené ve Slově Otce. odmítnutí se projevuje v praxi jako “neposlušnost”, jako úkon, který je účinkem pokušení, pocházejícího od “otce lži” (129). Proto je u kořene lidského hříchu lež jako radikální odmítnutí pravdy, obsažené ve Slově Otce, jehož prostřednictvím je vyjádřena láskyplná všemohoucnost a současně láska Boha otce, Stvořitele nebe i země.

34. “Boží dech”, který podle biblického líčení “vanul nad vodami” (130), naznačuje téhož “Ducha, který zpytuje Boží hlubiny”: zpytuje hlubiny Otce a Slova-Syna v tajemství stvoření. Nejen je přímým svědkem jejich vzájemné lásky, z které pramení stvoření, ale on sám je tato Láska. On sám jako Láska, je věčný, nestvořený dar. V něm je pramen a počátek každého daru, daného tvorům. Svědectví o počátku, které nalézáme v celém zjevení, počínaje knihou Geneze, je v tomto bodě jednoznačné. Stvořit znamená povolání k existenci z ničeho. A tedy stvořit znamená darovat existenci. A jestliže viditelný svět je stvořen pro člověka, pak tedy člověku je darován svět (131). A současně též člověk dostává ve svém lidství darem zvláštní zkušenost - to, že je “obrazem Boha” a jemu “podobný”. To znamená nejen rozumovost a svobodu jako vlastnosti, které vytvářejí lidskou přirozenost, ale hned od začátku i schopnost osobního vztahu k Bohem, jako “já” a “ty”, a tedy schopnost smlouvy, která bude uzavřena díky spásonosnému sdělování se Boha člověku. Konečně, na pozadí “obrazu Boha a podobnosti s ním” “dar Ducha” znamená “povolání k přátelství”, v němž nadpřirozené “hlubiny Boží” jsou jistým způsobem

otevřeny účasti člověka. Druhý vatikánský koncil učí: “Neviditelný Bůh (srov. Kol 1,15; 1 Tim 1,17) ze své veliké lásky mluví k lidem jako k přátelům (srov. Ex 33,11; Jan 15,14-15) a přebývá s nimi (Bar 3,38), aby je pozval a přijal do svého společenství” (132).

Poznámky:

121 Srv. 1 Kor 2,10

122 Srv. 2 Sol 2,7

123 Srv. 1 Tim 3,16

124 Srv. Reconciliatio et paenitentia “Smíření a pokání”,

2. prosince 1984,

19-22: AAS 77 (1985, pp. 229-233

125 Gen 1-3

126 Srv. Řím 5,19; Fil 2,8

127 Srv. Jan 1,1. 2. 3. 10

128 Srv. Kol 1,15-18

129 Srv. Jan 8,44

130 Srv. Gen 1,2

131 Srv. Gen 1,26,28,29

132 Dogm. konst. o Božím zjevení, Dei Verbum, 2.